

Mark Kinet, *Psychologie Van De Kunst – Een Abecedarium*

Inleiding boekvoorstelling Galerie Van De Weghe, Antwerpen, 24 november 2013

1.

'*Il ne faut pas définir, mais infinir la Chose*', 'Men moet het Ding niet definiëren maar oneindig maken.' Dit citaat van de Franse dichter René Char is één van de vier motto's waarmee Dr.Kinet zijn *Psychologie van de Kunst – Een Abecedarium* laat aanvangen. En dat citaat, beste Mark, beste toehoorders, staat schijnbaar haaks op wat een abecedarium doet. Want, geef toe, op het eerste gezicht lijkt een abecedarium op een lexicon of op een woordenboek waarin de meest belangrijke concepten en noties, die gezamenlijk een bepaald domein zowel bevolken als afgrenzen, in een eindige, alfabetische lijst worden weergegeven en van een al even eindige definitie worden voorzien. Kortom, hoe kan de auteur van een abecedarium, aangaande de psychologie van de kunst, menen dat het passend is een citaat aan te halen waarin wordt beweerd dat men de dingen niet zozeer moet definiëren maar oneindig maken?

Een mogelijk antwoord op deze vraag, vinden we wanneer we stilstaan bij het woord abecedarium. Een abecedarium is ook géén woordenboek, want het is tegelijk bescheidener én fundamenteeler van opzet. Bescheidener omdat het in een abecedarium om de eerste en minimale woordenschat gaat, waarbij men er goed aan doet die zich eigen te maken, om zich in het domein van de kunstpsychologie enigszins te kunnen oriënteren. Het abecedarium getroost zich de moeite om met het minimale begin te beginnen en is in dat opzicht bescheiden dat het niet de ambitie heeft, om veel verder dan dat begin, alomvattend te zijn.

Dit maakt meteen ook duidelijk waarom een abecedarium niet alleen bescheiden maar ook fundamenteel is: de woorden, begrippen en namen erin opgenomen werden geselecteerd, zorgvuldig afgewogen om uiteindelijk alleen de onmisbare te weerhouden. Vandaar dat het maken van een abecedarium voor Mark Kinet, denk ik, een spannende onderneming moet zijn geweest. Zoals elke auteur heeft hij een boek in het bestaan geroepen, waar er eerst geen was. Maar bovendien, met het abecedarium, een merkwaardig boek gemaakt, omdat het niet alleen door en uit woorden bestaat, maar ook *over* woorden gaat en meer nog, bepaalt, voor de lezer kiest en beslist welke woorden tot het abc van elke in de psychologie van de kunst geïnteresseerde mens moeten behoren.

Van 'aanvang' en de leegte die wordt benoemd door het volgende woord in het abecedarium, namelijk 'afwezigheid', tot de alom aanwezige volheid van de eigen naam Žižek, van A tot Z staan ze op een rij, de woorden en de namen die we samen met de auteur als onontkoombaar beschouwen. Uit een kluwen, zo stel ik het me voor, zijn ze als grijpbare draadjes tevoorschijn gekomen; in de chaos van discursief geweld, van over elkaar buitende noties, concepten, en wachtwoorden die het hedendaagse kunstdiscours kenmerkt, in die chaos heeft de auteur orde gebracht en die herleid tot datgene waarmee we kunnen beginnen, dit is beginnen met denken over kunst.

Het door mij geschetste beeld van een strakke orde die door een alfabet aan definities wordt opgeroepen, stemt evenwel niet overeen met de manier waarop Mark Kinet dit heeft aangepakt. Men kan het zich zo voorstellen dat sommigen, in de positie van auteur, niet aan de verleiding zouden kunnen weerstaan om aan elke letter, de 26 die ons alfabet telt, precies één begrip of naam te verbinden. Waarmee hij – ik denk spontaan dat onze ingebeelde auteur een man moet zijn – het alfabet als een strakzittend korset beschouwt, dat verplicht tot kiezen uit vijf, zes of zelfs zeven mogelijkheden die de letter a oproept, om tenslotte met verlegenheid de Van Dale ter hand te moeten nemen om ook met die vermaledijde letters X en Y een woord te kunnen vormen. Geheel terzijde: de netelige kwestie van X en Y heeft Mark op een verrassende en pertinente manier opgelost.

Het zal hier weinigen verbazen dat het abc van Mark Kinet géén diensten aan een beklemmende orde poogt te bewijzen, maar letter per letter, en woord per woord varieert in zowel aantal als omvang. Met één letter bij twee woorden, en met één woord bij een ongelijke veelheid aan zinnen belanden, suggereert een eerste idee waarom het er uiteindelijk niet om gaat de dingen te definiëren maar oneindig te maken.

2.

Met de ordelijkheid van de sinds het eerste leerjaar gekende opeenvolging van letters, van a tot z, wordt door Mark spelend omgegaan. School, *scolè*, zoals de meesten onder u weten, betekent vrije tijd, maar van die schoolse, vrije tijd is, zoals we het ons hopelijk allemaal nog herinneren, is de speeltijd de meest gegeerde. En ja, ook het woord 'spel' is in het Abecedarium opgenomen. En dat doet deugd, want spel en spelen, Schiller en Freud, zijn zeker onontkoombaar in de Kunst, maar zijn ook, zo lijkt het toch, moeilijk te rijmen met een tijd, de onze, die zich van alle voorgaande meent te moeten onderscheiden door de plicht geen tijd te verliezen. Desondanks kunnen wij spelen, net als Mark met woorden, en daarbij misschien 'alles' aan eindige regels overlaten, maar niet de oneindigheid aan mogelijkheden.

In het abecedarium zijn ook beelden opgenomen. Het discursieve, de orde van de woord, wordt hiermee aangevuld door datgene waarover die woorden gaan en waartoe ze zich richten. Deze beelden, denk ik, dienen niet tot loutere illustratie en nopen nog minder tot het soort zondagse mijmering volgens dewelke één beeld zoveel meer zegt dan duizend woorden kunnen. De woorden en beelden staan *naast* elkaar, elk in hun eigen taal, en mocht er al van strijd sprake zijn, dan is de uitkomst ervan onbeslist. Hun respectievelijke medium is weliswaar anders, maar beiden pogen iets te vatten van wat het beeld niet toont en het woord nooit zal weten te zeggen.

In de schijnbaar statische orde van het Abecedarium schuilt een spelende beweging, van één naar meer, van woord naar beeld – en terug. In de opeenvolgende, veelal particuliere definities die van het ding de essentie pogen weer te geven en vast te leggen, wordt een onvoltooidheid opgeroepen die ons doet beseffen hoe eindig onze beeldende en woordelijke grip op de dingen is.

Dit kan tot melancholieke bespiegelingen dwingen, over onze menselijke beperktheid, maar evenzeer tot de poëtische intermezzo's, bijna muziek, die Mark Kinet zich

veroorlooft in de subjectieve doch academisch verantwoorde omgang met geleerde woorden.

Deze Psychologie van de Kunst, dit Abecedarium levert inzicht, stemt tot nadenken, roept op tot spelen, en eindigt met het besef dat beeld en woord het ding zowel vatten en definiëren, als het op een voor mensen onbereikbare afstand, soms te dicht, soms te ver, weten te plaatsen.

Mark, gefeliciteerd en dank u wel.

Dominiek Hoens